

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ

2019. JÚLIUS

BRÜSSZEL INTÉZET

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	5
A Tett és Védelem Alapítvány	7
Összefogás	7
Brüsszel Intézet	7
A jelentésről	8
Módszertan	9
Antiszemita gyűlöletcselekmények – 2019. július	12
Gyűlöletbeszéd	12
Rongálás	12
Támadás	13
További gyűlöletcselekmények	14
Közösségi hírek, reakciók	15
Hivatalos és civil reakciók	17
A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos eljárásban kezdeményezett ügyei	18
A hónap krónikája	19
Kapcsolat és támogatás	20
Felhasznált irodalom	20
Impresszum	22

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a helyzet pontos ismerete, az antiszemitizmus valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány egyik célja éppen a kérdést övező ismerethiány felszámolása. Ennek eszköze többek között a folyamatos és szakmailag megalapozott közéleti monitoring-tevékenység, mivel a tényleges információk összegyűjtése, elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közösség számára. A monitoring eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel közzéteszi.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet-bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentés ezt a kettőt összefoglalóan gyűlöletcselekményeknek nevezi. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció. Míg azonban az előbbieket a büntetőjog szerint bűncselekményeknek minősülnek, az utóbbiak ezt a szintet nem

érik el. A teljes kép felrajzolásához azonban mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

Az antiszemita gyűlöletcselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Az események regisztrálásán kívül fontos azok különböző jellemzőinek számbavétele is. A dokumentálás során ezért egyrészt rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére, célpontjára, következményeire vonatkozó adatokat. Másrészt különböző cselekménytípusokat is megkülönböztetünk.

Ebben a hónapban Alapítványunk négy antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított. Az első két eset gyűlöletbeszéd volt, melyben *"Buziknak, pedofiloknak és George Sorosnak gázkamrában a helye"* szöveget írtak a budapesti Roma Holokauszt Emlékműre, valamint a Mi Hazánk Mozgalom egyik vezetője *"kirekesztő és rasszista"* jelzővel, a MIÉP vezetője pedig *"aberráltak és a perverzsek szerepeltetéséről"* beszélt az Európai Maccabi Játékok budapesti megrendezése kapcsán. A harmadik esetben arról adtunk hírt, hogy horogkereszteket festettek Tapolcán a volt zsinagóga épületére illetve a helyi Fidesz-iroda falára is. Az ügyben a párt tapolcai elnöke feljelentést tett, a rendőrségen rongálás miatt indult eljárás. A harmadik esetben egy támadásról írtunk. Alapítványunk forródrótján keresztül érkezett egy bejelentés. A bejelentő elmondta, hogy zsidó származása miatt inzultáltak, fenyegették, aminek a végkifejtése testi sértés lett. Az elkövetővel napi szinten érintkezik, mivel egy házban élnek. Elmondta azt is, hogy tett feljelentést, de elutasították. Ezután vette fel a kapcsolata-

tot a Tett és Védelem Alapítvánnyal, ahol jogi segítséget kapott és feljelentését kiegészítette, így az eljárás a TEV segítségével folyamatban van.

A További gyűlöletcselekmények kategóriájába ebben a hónapban egy hír került. Egy híroldal arról írt, hogy levideóztak napközben a budapesti Nyugati pályaudvar főbejáratánál egy lebegő horogkeresztes lufit.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

Az antiszemitizmus jelensége nem új keletű Magyarországon. A már korábban is tapasztalt gyűlöletbeszéd azonban egyre jobban eluralkodott a közéletben. A helyzetet enyhíti, hogy a nyíltan antiszemita, rasszista nézeteket valló Jobbiknak korábban negyvenhárom országgyűlési képviselőhelye mára huszonötre zsugorodott, de az antiszemita gyűlöletbeszéd a szervezet rendezvényein továbbra is megjelenik. Ezek a tényezők hívták életre a Tett és Védelem Alapítványt. A Tett és Védelem Alapítvány a hazai jogrendszer által biztosított civil szerveződési lehetőségek közül az alapítványi formát választotta; bejegyzése 2012 novemberében történt meg. Az Alapítvány a romló minőségű közbeszéd, a kirekesztés, az antiszemitizmus táptalaját adó ismerethiány, valamint az atrocitások és a törvény-

szegések elleni erélytelen jogi fellépéssel szemben kíván új alternatívát nyújtani.

ÖSSZEFOGÁS

A Tett és Védelem Alapítvány bejegyzett civil szervezet. Az Alapítvány munkájában közreműködők között vannak a status quo/chábád EMIH, a reform irányzatú Szim-Salom vezető személyiségei és az irányzatoktól független, de a társadalom elismert tagjaiként számon tartott emblemikus személyiségek egyaránt. Az Alapítvány kurátorai megjelenítik a Magyarországon működő legfontosabb zsidó vallási és kulturális irányzatokat és így szimbolikusan is kifejezik, hogy az antiszemitizmus elleni fellépés mindannyiunk közös ügye.

7

BRÜSSZEL INTÉZET

Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitorozását a Tett és Védelem Alapítvány által életre hívott Brüsszel Intézet, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) által kidolgozott és javasolt módszerek alapján végzi. Az Intézet, a monitoringmunka során, az antiszemita jelenségeket különböző, standardizált források által nyújtott információk alapján rögzíti és elemzi. Az incidenseket hét különböző kategóriába soroló monitoringmunka forrásai többek között: az Intézet saját Kutatási és Incidenskövetési Csoportjának forrásai, a sajtóban és a közmédiában fellelhető információk, valamint a kormányzati szervekkel kötött megállapodás keretében lehetőség nyílik a bírósági, a bünyügyi és egyéb államigazgatási területek adatbázisaiban fellelhető releváns adatok felhasználására is. Az

Intézet létrehozta és üzemelteti az +36 510 0000 számon elérhető FORRÓDRÓT-ot, melyen antiszemita és zsidóellenes megnyilvánulások bejelentésére nyílik lehetőség.

A Brüsszel Intézet kutatási terve a havi rendszeres monitoringjelentések közzétételén túl magába foglalja egy átfogó, a zsidóságot érintő, kvalitatív és kvantitatív módszereket is alkalmazó kutatást, valamint az egész társadalomra kiterjedő felmérést az antiszemitizmus jelenlegi helyzetével kapcsolatban. A program részét képezi továbbá egy olyan differenciált képzési program kialakítása, mely az állami ügyintézés különböző szintjei és szereplői számára biztosít felkészítést a rasszista és antiszemita jelenségekkel kapcsolatos fellépésről, eljárásokról iskolai és továbbképzés-rendszerű tananyagok formájában.

A JELENTÉSRŐL

A magyarországi antiszemitizmus megítélése, kezelése sokszor rendkívül szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A tényleges helyzet megismerése a valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele, ezért a Tett és Védelem Alapítvány feladatának tekinti, hogy pontos és minél teljesebb képet adjon a magyarországi antiszemitizmus mértékéről. Ennek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek¹ monitorozása. Ennek eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel teszi közzé. A havi beszámolókon kívül minden évben részletesebb elemzéseket is magába foglaló összefoglaló jelentést készít az adott évben elkövetett cselekményekről.

A gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekménytípusoktól. Ezek a bűncselekmények egyfajta üzenetnek tekinthetők, így túlmutatnak magán a cselekedeten. Ez a többletjelentés a társadalom különböző szinterein manifesztálódik: az egyén, a megtámadott csoport és végül az egész társadalom szintjén. Az áldozatok pszichológiailag, érzelmileg nagyobb traumát élhetnek át. Ennek a cselekménytípusnak nagy hatása van arra a csoportra nézve is, amelyhez a megtámadott egyén tartozik. Ezen cselekmények áldozatai sokszor felecserélhetőek, mivel számtalan esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott – éppen megtámadott – csoport tagja. Éppen ezért ezen csoport tagjai érzelmileg szintén involválódnak, illetve attól félhetnek, hogy a jövőben ők maguk is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontjává válhatnak. Ez különösen igaz azokra a csoportokra, melyek hosszú idő óta ki van-

nak téve ennek. Annak hosszas bizonyítása pedig szükségtelen, hogy a zsidóság ebbe a körbe tartozik. Ezek a cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Egyrészt felbátorítja az elkövetőket vagy akár másokat, hogy a jövőben hasonló cselekményeket kövessenek el, másrészt pedig az ilyen esetek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve is súlyos következményekkel járhat. (Levin és McDevitt 1999, 92–93; OSCE/ODIHR 2009a, 19–21; OSCE/ODIHR 2009b, 17–18; Perry 2001, 10)

Általánosságban elmondható, hogy kevesebb gyűlöletcselekményt jelentenek, illetve dokumentálnak, mint amennyi valójában megtörténik. Az áldozatok sokszor nem jelentik ezeket a rendőrségnek. Ennek több oka lehet. Egyrészt sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik ezeket az eseteket, akár a felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat. Az áldozatok érezhetnek szégyent is vagy tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül. Az alulműködés is sok esetben előfordul, vagyis a hivatalos szervek nem állapítják meg a gyűlöletmotivációt. Éppen a civil szervezetek azok, akik segíthetnek ezen problémák orvoslásában. Különösen hasznos lehet az állami szervekkel – például rendőrséggel, ügyészséggel – való együttműködés.² A civil szervezetek által készített jelentések alkalmasak lehetnek arra, hogy a hivatalos szervek figyelmét felhívják az országban elkövetett, gyűlöletmotiválta cselekményekre. Az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendek rajzolhatók fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra való terelésében, elláthatják az áldozatok védelmét, illetve más módokon segíthetik őket. Ezek a szervezetek közvetítőként is szolgálhatnak az áldozatok és a rendőrség között. (OSCE/ODIHR 2009b, 34–36)

¹ Ezek részletes definícióját lásd a *Műdszertan* részben.

² Jó példa erre a Community Security Trust (CST) és a londoni, illetve a manchesteri rendőrség együttműködése. (CST 2013)

MÓDSZERTAN³

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlöletmotiválta incidensekkel. Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlöletcselekményeknek nevezzük. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja⁴ (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál⁵
- gyűlöletmotiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. A magyar büntetőjog kétféle gyűlölet-bűncselekményt nevesít: a közösség tagja elleni erőszak, valamint a közösség elleni uszítás büntetett. Az újonnan elfogadott Büntető törvénykönyv (2012. évi C. törvény) az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekményekről szóló XXI. fejezetének 216., valamint a köznyugalom elleni bűncselekményekről szóló XXXII. fejezetének 332. szakasza foglalkozik ezekkel. A közösség tagja elleni erőszak büntetése akkor állapítható meg, ha az elkövető a sértettet azért, mert az valamely védett csoporthoz tartozik, bántalmazza, kényszeríti. Ezen kívül akkor is, ha riadalomkeltésre alkalmas kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít. A büntett csak akkor valósul meg, ha ennek konkrét sértettje van. A közösség elleni uszítás leginkább gyűlöletbeszédet jelent, és a tényállás megállapításának

feltétele, hogy azt nagy nyilvánosság előtt követik el. Az uszítás nem konkrét személy, hanem egy csoport ellen irányul. Fontos kiemelni, hogy más bűncselekmények is minősülhetnek úgy, hogy azokat rasszista indítékkal követték el. Ebben az esetben a bíróságnak súlyosabb ítéletet kell hoznia.⁶ (TASZ 2012, 3–4) Ezekon kívül a Btk. 333. szakasza a nemzetiszocialista rendszer bűnei tagadásának büntetéről szól. A 335. szakasz pedig a különböző önkényuralmi jelképek (többek között horogkereszt, SS-jelvény, nyilaskereszt) terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát és közszemlére tételeit tiltja.

Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlöletincidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő. A monitorozás során gyűlöletcselekménynek tekintünk egyrészt mindent, ami a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába esik. Ezek lehetnek a Büntető törvénykönyv által nevesített bűncselekmények (közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban más a Büntető törvénykönyvben szereplő tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható. A gyűlöletincidensek azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített⁷, indikátorok vizsgálata alapján

³ A módszertanunk lényegében változatlan a monitoringtevékenység 2013 májusi megkezdése óta. A módszertant Barna Ildikó dolgozta ki, az ő szövegét emeltük át ebbe a fejezetbe. Az apró formai változtatásokat külön jelezzük.

⁴ A gyűlölet-bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakrabarti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, azonban a gyakorlati munkában nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

⁵ Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24) Ennek általunk való kezeléséről lásd később.

⁶ A Btk. szó szerint nem tartalmazza a rasszista indítékot, de például az „aljas indok” minősítést kimeríti, ha valaki ilyen indítékkal követ el bűncselekményt.

⁷ Ezeket a *Módszertan* későbbi részében mutatjuk be.

döntünk arról, hogy az adott tettnek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlöletcselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Különösen fontosak számunkra az áldozatok bejelentései. Ha az áldozat nekünk nem tud, vagy nem akar bejelentést tenni, akkor egy közvetítő bevonásával értesülhetünk az incidensről. Ilyen közvetítő lehet az áldozat hozzátartozója, ismerőse, az eset tanúja vagy egy másik civil szervezet. A bejelentések megkönnyítését szolgálja az Alapítvány – korábban említett – huszonegy órás telefonos forródrótja. Ezen kívül lehetőség van online bejelentésre, amelynek során a bejelentő még inkább megőrizheti anonimitását.

Az Alapítvány deklarált célja, hogy kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel lehetséges, hogy az áldozat először hozzájuk fordul vagy egy szemtanú őket értesíti.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: a televízió, a rádió, valamint a sajtó nyomtatott, illetve internetes változata. A jelentés lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

Ezen médiumok monitorozását egyrészt fizetett szakemberek látják el professzionális sajtófigyelés keretei között, másrészt önkéntesek is folyamatosan figyelik a médiumokat és a kinyert információt továbbküldik a Brüsszel Intézet munkatársainak feldolgozásra. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a média egy mind nagyobb szeletét folyamatos monitorozás alatt tarthassuk. Ez kiterjed nagyjából az összes fogható tévé- és rádióadóra, az összes nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, illetve az interneten nem csupán a hírportálok, de a közösségi oldalak és a szélsőséges, uszító honlapok monitorozására is. A monitorozás folyamata szisztematikusan, pontosan kidolgozott sztenderdek alapján történik.

A monitorozott gyűlöletcselekmények között vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban

olyanok is, amelyeket rögzítünk, de a havi statisztikába nem számítjuk bele.⁸

Gyűlöletesemények, amelyek beleszámítanak a statisztikába

- csak Magyarországon történt gyűlöletesemények; függetlenül attól, hogy az áldozat magyar állampolgár-e
- minden cselekedet, esemény, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom, vagy ahol a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó vagy azt gondolták róla, hogy zsidó
- bármilyen zsidó intézmény, épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társul további explicit antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják kővel])
- antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon, amelyeket jelentettek a Tett és Védelem Alapítványnak
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- antiszemita és neonáci anyagok kihegyezése egyes zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- Izraellel és a cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha azok túlmennek a politikai közlésen és hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják
- események, amelyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek

Gyűlöletesemények, amelyek nem számítanak bele a statisztikába⁹

- Magyarországhoz, magyarországi zsidósághoz kötődő antiszemita gyűlöletcselekmények, amelyek valamiért nem tartoznak a statisztikába. Ennek több oka lehet: nem Magyarországon történtek, nem egyértelműsíthető az antiszemita szándék, nem világosak az eset körülményei, vagy egyszerűen nincs olyan súlya a történéseknek.

⁸ Ennek kialakításához felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

⁹ A statisztikába nem számító gyűlöletcselekmények leírását pontosítottuk, ez eltér a 2013-as indulás utáni meghatározástól.

- Gyűlöletkifejezések, amelyek honlapon, kommentekben és online fórumokon rendszeresen megjelennek és nem érkezett róluk személyes bejelentés a Tett és Védelem Alapítványhoz.
- Egyéb hírek, melyek csak közvetetten kapcsolódnak az antiszemitizmushoz

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Korábban említettük, hogy különböző indikátorokat használunk, amelyek segítségével valószínűsíthető, hogy az adott cselekedet elkövetésének motivációja előítélet volt. Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, a cselekmény helyszínére, időpontjára, az esemény esetleges előzményeire vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk, hogy az adott cselekménynek voltak-e és ha igen, milyen – akár büntetőjogi – következményei.

Az egyes cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeinek megragadása is. Az esetek tipizálását kétféle módon is elvégezzük. Az egyik kategóriarendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, holokauszttagadás.

A másik kategorizáláskor a *Nézzünk szembe a tényekkel!* ajánlása alapján hétféle cselekménytípust különböztetünk meg, amelyek a következők (CEJI 2012, 10–12):

- Emberölés: halált okozó, személy elleni támadás
- Súlyos fizikai erőszak
 - személy elleni támadás, amely súlyos testisértést okozhat
 - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás
 - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek élete veszélybe kerül
 - bombák és levélbombák
 - emberrablás

- Támadás
 - személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos
 - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet
 - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is ide értve, amikor a dobás célt tévesztett
- Rongálás
 - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt
 - tulajdon meggyalázása
 - gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet
- Fenyegetés
 - egyértelmű vagy konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés
 - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán megtévesztés volt
 - zaklatás
 - rágalmozás
- Gyűlöletbeszéd
 - nyilvános gyűlöletbeszéd
 - virtuális gyűlölet
 - sértő magatartás
 - egynél több címzettnek elküldött sértő írás
 - irodalom és zene
- Diszkriminációs esetek

Fontosnak tartjuk a gyűlöletcselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légtüres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8) A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.¹⁰ Az idősoros adatok elemzésekor pedig gondot fordítunk az események dinamikájának bemutatására.

¹⁰ Eppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

ANTISZEMITA GYŰLÖLETCSERLEKMÉNYEK – 2019. JÚLIUS

A Tett és Védelem Alapítvány júliusi monitoringtevékenysége során négy antiszemita gyűlöleteseményt azonosított, melyek a gyűlöletbeszéd, a rongálás és a támadás kategóriájába tartoztak.

GYŰLÖLETBESZÉD

Gyűlölködő felirat került a Roma Holokauszt Emlékműre

Forrás: facebook.com

2019. július 4. Gyűlöletkeltő feliratot írtak a budapesti Roma Holokauszt Emlékműre.

forrás: facebook.com

Az ismeretlen elkövetők a "Buzinak, pedofilnak, és George Sorosnak gázkamrában a helye" szöveget írták a haláltáborok krematóriumainak izzó kemencéjét szimbolizáló emlékműre. Az esetről Setét Jenő roma jogvédő adott hírt a közösségi oldalán

hozzátéve, hogy a felirat eltávolításáról, lemosásáról gondoskodni fognak – ahogy eddig is.

A Mi Hazánk Mozgalom és a MIÉP tiltakozott a "kirekesztő és rasszista zsidó olimpia" ellen

Forrás: MTI

2019. július 31. A két szélsőséges párt, a Mi Hazánk Mozgalom és a MIÉP elfogadhatatlannak tartja, hogy a magyar adófizetők pénzéből rendezik meg a szerintük "kirekesztő és rasszista" Maccabi Európa Játékokat, vagyis a "zsidó olimpiát" Budapesten. Erről Novák Előd, a Mi Hazánk alelnöke és Nagy Tibor, a MIÉP elnöke közös sajtótájékoztatón beszélt

a fővárosban a játékoknak otthont adó Ludovika Campus előtt.

Novák Előd úgy vélekedett: ha a zsidóságnak van pénze Magyarország felvásárlására, ahogy korábban Simon Peresz, Izrael korábbi köztársasági elnöke állította, akkor a saját "kirekesztő rendezvényüket" ne a magyar adófizetőkkel finanszíroztassák.

Nagy Tibor, a MIÉP elnöke úgy fogalmazott, hogy a Maccabi játékok nem sportrendezvény, hanem "egy több mint egy hétig tartó tombolás, ahol nyíltan vállalják az aberráltak és a perverzerek szerepeltetését és a keresztény európai értékek tagadását". Vagyis a legsúlyosabb provokáció a magyar nemzet ellen – jelentette ki. Ebben a helyzetben a MIÉP a strasbourggi bírósághoz és az ENSZ-hez fordul a játékokra jellemző "apartheid" miatt, illetve felszólítja a világ jóérezsű sportolói és szurkolói, hogy bojkottálják a játékokat – mondta a politikus.

A sajtótájékoztató ideje alatt a Mi Hazánk aktivistái egy "Maccabi = kirekesztés közpénzből" feliratú transzparenst feszítettek ki.

RONGÁLÁS

Horogkeresztet festettek az egykori zsinagóga és egy pártiroda falára Tapolcán

Forrás: nepszava.hu; 888.hu; police.hu; veol.hu

2019. július 9; július 23; július 29. Július 9-én, péntekre virradóra horogkereszteket festettek Tapolcán a volt zsinagóga épületére illetve a helyi Fidesz iroda falára is. Az ügyben a párt tapolcai elnöke feljelentést tett, a rendőrségen rongálás miatt indult eljárás.

Császár László, a Fidesz-KDNP tapolcai elnöke a távirati irodának elmondta: a Fidesz-KDNP

A Fidesz tapolcai irodájának fala; forrás: nepszava.hu

a leghatározottabban elutasít minden hasonló cselekedetet és elhatárolódnak az

A volt zsinagóga épülete; forrás: nepszava.hu; facebook.com

önkényuralmi jelképeket használóktól és a várost megrongálóktól.

A Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság sajtószolgálatosa az MTI kérdésére pedig azt közölte: az ügyben rongálás vétségének gyanúja miatt indult eljárás a Tapolcai Rendőrkapitányságon ismeretlen tettes ellen. Helyszíni információk szerint a Fidesz-irodára egy, a volt zsinagóga épületére pedig három szvasztikát festettek az elkövetők – melyeket fedőfestéssel láthatatlanná tettek. A Tapolcai Rendőrkapitányság néhány nappal később közleményben tudatta, hogy elfogtak egy 29 éves tapolcai és egy 29 éves zirci lakost. A két férfit a rendőrök 2019. július 22-én otthonaikban fogták el, majd előállították a Tapolcai Rendőrkapitányságra, és gyanúsítottként hallgatták ki őket. A tapolcai elkövetőt a nyomozó hatóság őrizetbe vette. A két férfi ellen rongálás vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt folyik büntetőeljárás.

A Szeretem a Városom Egyesület július 29-én békés gyertyagyújtással emlékezett a holokauszt helyi áldozataira és tiltakozott a horogkereszt, a gyűlölet és a megkülönböz-

tetés ellen. Az eseményen Szalai Kálmán, a TEV titkára arról beszélt: „az, hogy a zsinagóga falára az elmúlt század borzalmas jelképét festették, azt jelenti, hogy a sötétség még mindig be tud türemkedni közénk. Ebben mindenkinek van felelőssége, az ellene való fellépésben mindenkinek van kötelessége” – mondta a titkár.

TÁMADÁS

Antiszemita indítatású támadásról érkezett bejelentés a TEV-hez

Forrás: Tett és Védelem

2019. július 29. Alapítványunk forródrótján keresztül érkezett egy bejelentés antiszemita indítatású támadásról. A bejelentő elmondta, hogy zsidó származása miatt inzultáltak, fenyegették, aminek a végkifejlete testi sértés lett – részben származása miatt. Az elkövetővel napi szinten érintkezik, mivel egy házban élnek. Elmondta azt is, hogy tett feljelentést, de elutasították. Ezután vette fel

a kapcsolatot a Tett és Védelem Alapítvánnyal, ahol jogi segítséget kapott és feljelentését kiegészítette, így az eljárás folyamatban van.

Bognár Róbert polgármesterjelölt és Szalai Kálmán közös gyertyagyújtása

TOVÁBBI GYŰLÖLETCELEKMÉNYEK

A Tett és Védelem Alapítvány monitoring-tevékenysége során 2019 júliusában egy olyan esetet azonosított, amely bár gyűlöletcselekmény, az időpontja ismeretlen, vagy jelentéktelensége illetve az antiszemita szándék egyértelműségének hiánya miatt nem képezi részét a statisztikának.

Gázos lufira kötözött horogkeresztes zászló röpködött a Nyugatinál

Forrás: 444.hu

2019. július 16. A 444.hu híroldal arról írt, hogy egy olvasójuk jelezte, hogy levideózott napközben a Nyugati pályaudvar főbejáratánál egy lebegő horogkeresztes zászlót.

Az esetről további információ nem derült ki.

forrás: 444.hu/youtube.com

KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

Aggódnak a növekvő antiszemitizmus miatt az európai zsidó fiatalok

Forrás: MTI

2019. július 4. Az Európai Unióban élő zsidó fiatalok több mint 80 százaléka problémának tekinti saját országában az antiszemitizmust – derült ki az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) által közzétett felmérés szerint.

Az Európai Unióban élő, 16-34 éves zsidók 83 százaléka úgy érzékeli, hogy az elmúlt öt év során erősödött az antiszemitizmus. A felmérésben résztvevő fiatalok különösen problémásnak értékelték az internetes megnyilvánulásokat: a válaszadók 89 százaléka szerint gondot jelent az antiszemitizmus megjelenése az interneten és a közösségi médiás fórumokon. Ötből négy válaszadó a rasszizmust is problémának találta saját országában.

„Sokkal hatékonyabban kell küzdenünk az antiszemitizmus ellen, a problémát a gyökereknél kell kezelni, bármennyire is nehéz ez” – idézi az előszó Michael O’Flahertyt, az FRA igazgatóját. O’Flaherty hozzátette továbbá: *„Bízunk benne, hogy a jelentés arra sarkallja a döntéshozókat, hogy fokozzák e területeken tett erőfeszítéseiket”*.

Az értékelés elkészítésékor a kutatók összesen 2707 személytől származó adatokat vettek figyelembe. A legtöbb résztvevő az adatfelvétel idején Franciaországban (436) és Németországban (397) élt, emellett Ausztriában, Belgiumban, Dániában, az Egyesült Királyságban, Hollandiában, Lengyelországban, Lettországban, Magyarországon, Olaszországban, Spanyolországban és Svédországban élő zsidók is részt vettek a felmérésben.

A jelentés szerint napjainkban összesen mintegy egymillió zsidó él az Európai Unió országaiban.

TEV kutatás: Antiszemita előítéletesség a mai magyar társadalomban 2018

Forrás: Tett és Védelem; atv.hu

2019. július 9; július 12. Érdemben nem változott az antiszemita előítéleteket elfogadók aránya a magyar társadalomban, de a holokauszttagadók- és relativizálók aránya évről-évre nő – derül ki a Tett és Védelem Alapítvány megbízásából, a Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet közreműködésével készített *„Antiszemita előítéletesség a mai magyar társadalomban 2018”* felméréséből. A kutatási eredményekről a legtöbb hazai sajtóorgánium is beszámolt.

A TEV hetedik alkalommal teszi közzé azonos módszertannal készült éves felmérését, melyből kiderül, hogy a 2017. évhez képest kimondottan pozitívan változott a magyar lakosság körében Izrael megítélése. A teljes lakosság körében nőtt azoknak az aránya, akik pozitívan tekintenek Izraelre (3%-ról 9%), míg elenyészően nőtt azoknak az aránya, akik negatívan tekintenek a zsidó államra (4%-ról 5%).

A teljes népesség körében továbbá csökkent azoknak az aránya, akik szerint az itt élő zsidók lojálisabbak Izraelhez, vagy akik szerint Izrael agresszor lenne a palesztinokkal szemben. Eközben viszont nőtt azoknak az aránya, akik szerint Izrael jogos önvédelmi harcot vív. Ezek mellett a lakosság fele úgy látja, hogy a zsidók Nyugat-Európa egyes országaiban nagyobb fenyegetettségnek vannak kitéve, mint Magyarországon. A kutatás érdekes, további értelmezést igénylő tanulsága, hogy a mérsékelt antiszemita válaszadók bizonyultak a leginkább megértőnek Izrael önvédelmi harcával kapcsolatban.

Gyakori vitatéma, hogy mennyire növelte az antiszemitizmust az úgynevezett Soros-kampány. A zsidóságról a teljes lakosság körében változatlanul csupán 1%-nak jut eszébe Soros György. Érdekes, hogy az erősen antiszemita attitűdöt mutató megkérdezettek, illetve a Jobbik szavazói között is csupán elenyészően nagyobb ennek az

asszociációnak az aránya: mindössze 2%.

Arra a kérdésre, hogy mi jut eszébe Sorosról, a teljes lakosság körében változatlanul 2% gondolt a zsidóságra. Ez a szám azok között a legmagasabb, akiknek a zsidósággal kapcsolatban negatív előítéleteik mutathatók ki, de körükben is csupán 5% asszociált a zsidóságra az üzletember nevét hallva.

Ugyanakkor különösen negatív képet és tendenciákat mutat a holokauszt tagadásának és relativizálásának elfogadottsága a társadalomban. 2006 óta soha nem volt ilyen magas azoknak az aránya, akik szerint a koncentrációs táborokban sosem voltak gázkamrák (15%), a holokauszt nagy részét a zsidók csak utólag találták ki (21%), illetve a zsidó áldozatok száma sokkal kevesebb volt, mint állítják (26%). Mind a három kategóriában a valaha mért legmagasabb értéket mutatnak az egyetértő válaszadók.

Változatlanul 55% ért egyet azzal, hogy ennyi évtizeddel a holokauszt után már „le kéne venni ezt a témát a napirendről”. Érdekes módon azonban a 2017-es 42%-hoz képest tavaly 50% értett egyet azzal, hogy többet kellene tanulni a holokausztról.

Szalai Kálmánt a TEV titkárát az ATV Start című műsorában kérdezték a kutatással¹¹ összefüggésben. *„Az idegenellenesség Magyarországon termékeny talajra talál, ez számos kisebbséget érinthet. Az antiszemitizmus önmagában nehezen értelmezhető, inkább egyfajta általános idegenellenesség keretében jelenik meg a magyar társadalomban”* – jelentette ki.

Hozzátette: az elmúlt tíz évben valóban duplájára nőtt azok száma, akik szerint a holokauszt vagy kitaláció, vagy másképpen történt. *„Ami az oktatást illeti: van, aki szerint túl keveset, mások szerint így is túl sokat beszélünk erről a témáról, a tanulság ebből az, hogy rosszul beszélünk a holokausztról”*. Elmondta azt is, az elmúlt négy év elvesztegetett idő

volt a Sorsok Házával kapcsolatos vitában is, úgyhogy mihamarább meg kell nyitni a múzeumot.

Arra a kérdésre, hogy a kormány Soros-kampánya hatott-e az antiszemitizmusra, Szalai utalt a felmérés eredményére: a megkérdezettek csak 1%-a asszociált a zsidó szóról Sorosra, Sorosról a zsidóságra pedig csak 2%-uk. *„Ebben a kampányban, bár valószínűleg sokunk ízlése ellen való, nem mutatható ki egyértelműen az a fajta antiszemita motiváció, amit sokan, főképpen külföldön említenek.”*

¹¹ A kutatás elérhető itt: https://tev.hu/wp-content/uploads/2019/07/TEV_Antisemitizmus2018-Median_72dpiKE%CC%81SZ.pdf

HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

Új protokoll lép életbe a gyűlölet-bűncselekmények kezelésére

Forrás: kozlonyok.hu; merce.hu

2019. július 16. 2019. augusztus 1-től lép érvénybe egy új rendőrségi protokoll, amely hatékonyabbá teszi majd a gyűlölet-bűncselekmények kezelésével összefüggő rendőrségi feladatok végrehajtását Magyarországon – derült ki a Magyar Közlönyből.

„A gyűlölet-bűncselekményekkel szembeni kiemelt büntetőjogi fellépés azért fontos, mert az előítéletes indokból elkövetett bűncselekmények nem csak az áldozatot traumatizálják, hanem azt az egész közösséget is megfélemlítik. A magyarországi gyűlölet-bűncselekmények közül csak az esetek töredékében vonják felelősségre az elkövetőt, és ezen esetekben is gyakran az eset súlyánál jóval enyhébb büntetéssel. A fellépést nagyban nehezíti, hogy a hatóságokba vetett bizalom alacsony szintje miatt az áldozatok nem merik jelenteni az őket ért támadásokat” – hívja fel a figyelmet a Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport (GYEM), mely jogvédő civil szervezetek közreműködésével 2012 óta dolgozik a gyűlölet-bűncselekmények elleni hatékonyabb fellépésért.

A munkacsoport bízik benne, hogy 10 évvel a romák ellen elkövetett rasszista indíttatású gyilkosságsorozat után az első magyar gyűlölet-bűncselekmény protokoll hozzá fog járulni ahhoz, hogy Magyarországon ne történjenek súlyos rasszista, homofób vagy egyéb előítélet által motivált bűncselekmények – vagy ha elő is fordulnak ilyenek, akkor a nyomozó hatóságok ismerjék fel azokat, és hatékonyan lépjenek fel az elkövetőkkel szemben.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ELJÁRÁSBAN KEZDEMÉNYEZETT ÜGYEI

Feljelentés testi sértés miatt

Forrás: Tett és Védelem

2019. július 29. Alapítványunk forródrótján keresztül érkezett egy bejelentés antiszemita indíttatású támadásról. A bejelentő elmondta, hogy zsidó származása miatt inzultáltak, fenyegették, aminek a végkifejlete testi sértés lett – részben származása miatt. Az elkövetővel napi szinten érintkezik, mivel egy házban élnek. Elmondta azt is, hogy tett feljelentést, de elutasították.

A Tett és Védelem Alapítvány jogsegélyi szolgáltatás keretében segítségére sietett a sértettnek, feljelentését kiegészítette, így az eljárás – újra – folyamatban van.

A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A *Kategória* rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

Sorszám	Dátum	Esemény	Kategória
1.	július 4.	Gyűlölködő felirat került a Roma Holokauszt Emlékműre	Antiszemita gyűlöletcselekmények – Gyűlöletbeszéd
2.	július 4.	Aggódnak a növekvő antiszemitizmus miatt az európai zsidó fiatalok	Közösségi hírek, reakciók
3.	július 9; július 23.; július 29.	Horogkeresztet festettek az egykori zsinagóga és egy pártiroda falára Tapolcán	Antiszemita gyűlöletcselekmények – Rongálás
4.	július 9; július 12.	TEV-kutatás: Antiszemita előítéletek a mai magyar társadalomban 2018	Közösségi hírek, reakciók
5.	július 16.	Gázos lufira kötözött horogkeresztos zászló röpködött a Nyugatnál	További gyűlöletcselekmények
6.	július 16.	Új protokoll lép életbe a gyűlölet-bűncselekmények kezelésére	Hivatalos és civil reakciók
7.	július 29.	Antiszemita indíttatású támadásról érkezett bejelentés a TEV-hez	Antiszemita gyűlöletcselekmények – Támadás
8.	július 29.	Feljelentés testi sértés miatt	A TEV hivatalos eljárásban kezdeményezett ügyei
9.	július 31.	A Mi Hazánk Mozgalom és a MIÉP tiltakozott a "kirekesztő és rasszista zsidó olimpia" ellen	Antiszemita gyűlöletcselekmények – Gyűlöletbeszéd

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus ért, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

Bejelentéseket az alábbi lehetőségek bármelyikén fogad az Alapítvány:

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtjük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

Adományát az alábbi bankszámlaszámon juttathatja el az Alapítványhoz:

13597539-12302010-00057157

FORRÓDRÓT (+36 1) 5 1 00 000

Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és Facebook-oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany

A Tett és Védelem Alapítvány elérhetőségei:

Cím: 1082 Budapest, Baross utca 61.

Tel: +36 1 267 57 54, +36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>, info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Anti Defamation League (ADL). 2012. 2011 Audit of Anti-Semitic Incidents.

CEJI, 2012. Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához. Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. Hate Crime. Impact, Causes and Responses. London: SagePublications.

Community Security Trust (CST). 2013. Antisemitic Incidents Report 2012.

Levin, Jack és McDewitt, Jack. 1999. Hatecrimes. In Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. Hate Crime Laws. A Practical Guide. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány. Budapest: TASZ.

IMPRESSZUM

Kiadó: Szalai Kálmán ügyvezető igazgató,
Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.

Szerkesztők: Nádaszi Krisztián vezető kutató,
Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoport
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, a Tett és Védelem Alapítvány
és a Brüsszel Intézet jogi képviselője
Bodó Gábor kutató, Brüsszel Intézet
Monitoring Csoportjának tagja
Tóth Gábor kommunikációs szakértő

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus,
Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke
Andrew Srulewitsch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak,
a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.
A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő
irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a
jelentés létrejöttét.
A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag
a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a
forrás pontos megjelölésével.

2019 Budapest

TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

1082 Budapest, Baross utca 61.
+36 1 267 57 54, +36 30 207 5130
<http://www.tev.hu>
info@tev.hu

